

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

De Anul-nou.

În vechea evangheliu a dragostei creștine, chiar în prologul ei sublim, ne intimpină o muștrare grea, pe care ne-o aduce „ucenicul pe care-l iubia Isus“, Sf. Ioan Evanghelistul. El zice: „Întru ale sale a venit, și ai săi nu l-au primit“. Nu numai locuitorii Viflaimului de pe vremea nașterii lui Christos, ci și noi, mai ales noi, ne facem vinovați de păcatul acela mare, pe care evanghelistul îl deplînge în cuvintele de mai sus...

Putem tot merge la biserică, putem cînta, să răsune bolțile de „Nașterea Ta Christoase“, — și totuși să nu-l „primim“ pe Christos. Pentru ce? Pentru că asta va să zică foarte mult. A-l primi pe Christos înseamnă a trăi după voea Lui. El n'a venit în lume s'aducă altceva decît *viață*: Eu am venit — zice El — ca să aibă viață, și cu prisosință. A adus El, nu-i vorba, și învățătură nouă; dar aceasta nu în primul rînd; cuvintele Lui sînt *spirit și viață*. Învățătura, doctrina — dacă vreți — sisteme savante și teorii frumoase au adus ei și alții (Socrat, Plato, Aristotel etc. etc.), dar *viață numai Christos a știut da lumii*. El singur a fost în stare să treziască în suflete puteri și energii noi, până la El necunoscute. El s'a adresat sufletului omenesc și i-a spus lucruri mari, de cari nici pomană n'a fost până atunci: Tu ești dela Dumnezeu, nu dela materie! Tu prețuești mai mult decît

toată lumea asta, căci, ce-î va folosi omului, de va dobîndi lumea toată, și-și va perde sufletul său, sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său? Dreptăcia întocmește-ți așafel viața ta, ca să se cunoască, că tu ești fiul lui Dumnezeu, că tu ești prinurmă liber, și că nimic, dar nimic pe lume, nu te stăpînește robindu-ți sufletul.

Știu, că pentru cei neinițiați în tainele vieții sufletești am spus niște lucruri neînțelese; niște „frazee“, poate, pe cari le-or fi auzit ei deatîteori, dar de înțeles nu le-au înțeles niciodată, precum nu va putea nici cînd înțelege cu adevărat: ce este viața, dacă n'a trăit-o cum trebuie. Și cutoateacestea trebuie să înțeleagă odată toate acestea, dacă vreau să se respecte pe sine și să respecte sfînta noastră lege creștinească.

Nimic nu se compromite mai tare decît credința fără fapte bune, — vorba apostolului, — căci aceia-î atunci curată minciună, formă goală, ritualism sec, — dar nu spiritul lui Christos. Christos a preuns întotdeauna curățenia și căldura cea dinlăuntru: bunătatea inimii, nobleța caracterului, integritatea morală a sufletului, și s'a îngrozit de poleiul cel din afară, de spoiala mormintelor frumoase la vedere, dar pline înlăuntru de putrejunie și necurătenie. Fățarnice, curățește întâi — zice El muștrînd pe farisei — dinlăuntru paharul și al blidului, ca să fie și ce este din afară al lor — curat. Nimic nu-î mai străin, nimic nu-î mai protivnic evangheliei

lui Christos decît o religiozitate, care ne ametește capetele cu fum de tîmîe, dar inimile le lasă reci și pustii; care face să ardă luminile pe altare, dar sufletele nu le știe aprinde de dragostea cea sfîntă a lui Christos; care împreună minile în semn de rugăciune, dar nu le știe îndemna să sară într'ajutor; care se roagă cu buzele, dar cu gîndul umblă într'aiurea... Ei bine, cuprinsul acesta sufletec, conținutul acesta etic, puterea aceasta morală trebuie să o manifestăm în afară, să-î dăm trup și ființă în viața noastră de toate zilele, în toate îndeletnicirile ei mărunte.

Să nu creadă nimeni, că în lumea mare e cu neputință să trăiești adevărat creștinește și că celce vrea să trăiască așa, trebuie, neapărat, să părăsiască lumea, să intre în vreo mănăstire, sau să se infunde în vreun schit în pustie. Christos n'a venit în lume să umple mănăstirile cu călugări și sihăstriile cu sihastri. El a venit, ca să trăiască o viață model, o viață dumnezeiască în casa lui din Nazaret, și a pretins ca și casa vecinului din dreapta și din stînga să ducă același trai de pace și bună orînduială creștinească, și în urmă, apoi: ca Nazaretul întreg, lumea întreagă, fără deosebire, de clerici sau laici, de învățați sau proști, să trăiască așa, acolo în lume, împlinind, fiecare în parte și toți împreună, chemarea „la care sînt chemați“, fără să se născocoriască cineva și fără să-î dea măcar în gînd, că el și-ar putea face de cap, desmățîndu-se după plac, fiind

FOILETON.

„Domnul cel bun“.

Bătrînul gimnaziu, deodată cu începerea vacanțelor de Crăciun, rămase îngropat într-o liniște desăvîrșit pustie și rece. Cînd citeunul din profesorii, cari nu aveau darul de a se pripăși de zilele mari peunde departe, — departe de aici, de rigiditatea zidurilor încremenite într-o dîrzoasă resignare de sine, în cutareva colț de țară, cu cătune albite de neaună, cu vatra caldă și aerul senin de bunătate, — trecea prin coridorul întunecos, se ridica un tumult o larmă atît de lugubră și monotonă, de te prindeau fiori unei spaimi obscure și vagi, ca venită din vîgăune de ziduri dărîmate de veacuri. Și se ridica mai ales cînd „Domnul“ în cismele-î veșnic văcsuite, sprijinite la călcie cu potcoave groase cît varga, întins în halatul suriu de noapte cu două incopierii de găitane stacojii, vechi ca și dînsul, își începea dealungul chiliuțelor sihastrii plimbarea îndatinată.

Profesor la grecă și română treizeci de ani încheiați, pe el nu-l jîgnea cîtuși de puțin monotonia asta trudită a vacanțelor, — în sihăstria lui ca luceafărul poetului, se simția nemuritor și rece. Își trăise vremea în duhul vremilor bătrîne, bune și luminoase, decî nu era mirare dacă colegii lui mai tineri, — „copii“ cum le zicea, îl surprindeau adese pironit cu ceasurile în dreptul ferestrii, ce da în grădină, în cîmpia departe, în tovărășia unui puțait continu, unui căscat continu.

Toată viața i-se scurse și azi și erî aceeași, fără nicio undă de încrețire până odată, cînd ca vechi profesor la catedra de română intimpină din partea publicului, a colegilor lui, — a copiilor — o grozavă profanare, o sacrilegă profanare a trecutului „superb și glorios“.

Adecă, decînd cu rostul ăla copilăresc, de să scrii precum ție graiul, i-se înfipse un cui stăruitor în creier. — „Auzi măi, să scrii tu „Iuon“ înlocul lui „Ioane“, să scrii tu „Blaj“ înlocul lui „Blasiu“, să se lapede, cum se lapedă o zdranță de „Ioane Germane“...“

Asta era prea mult. — El etimologistul, continuatorul școlii cipariene, să îngădue unor copii nespălați să maculeze sanctuarul unui „Ciparie“, unui „Aron Pumnulu“... — Se irita grozav „Domnul“ și cînd se irita, se făcea roș ca racul, scutura nervos din cap, lua o espresie de demnitate, de copil îndărătnic, și toată argumentația și-o vărsa în îngăduitorul și laconicul „ha“, pe care îl rostia la intervale, răsălăit și neputincios, în preajma unor gesturi îngropate în buzunarele de cele două părți ale halatului.

„Copii“ însă, ca de toate slăbiciunile „Domnului“, știură să profite și de aceasta. Cînd le venia gust de vinul cel bun al „Domnului“, se împărțiau în două tabere, între cari — firește — a „Domnului“ învingea totdeauna. Mindria și satisfacția că și-a dovedit adversarii, o încărea toată în spatele bietului „baci Aron“, care coboria treptele, cu o îndemînare casnică, după vinul roșu, spumegător. Firește, că din mila „Domnului“ se împărțeau și învinși. Acum însă degeaba venise

ajunul Crăciunului, și deageaba vinul „Domnului“ fărbea spumegînd în pîntecele vaselor durdului. Colegii lui „copii“ — isprăviseră din toate. Alegerea de canonic trecuse, nu mai era chip de-al felicită de viitoarea instalare în canonicie. Adunarea despărțămîntului „Astra“ cu discursul presidial al „Domnului“, magistral, fenomenal întotdeauna, se mintui demult. Invingerea etimologismului, a școlii Cipariene se perîndă nici ei nu mai știau acîtaoară.

Acum trebuia ceva nou, nou detot ca să-î apropie pe Domnul și dacă nu s'ar resigna a-și petrece sara ajunului în flueratul dirj și gheșos al fratelui vînt purtător de nori de zăpadă.

Veli însă nu era deageaba Veli, cel mai tînăr și isteț, favoritul „Domnului“.

Deastădată avea să-î ducă Domnul o veste, care va trebui răsplătită, o veste mare, o veste groznică, înfiorătoare.

La ușa „Domnului“ n'a mai bătut, ci a intrat așa fărăde veste, se făcea că alergase de undeva departe, numai întrun suflet și tot întrun suflet îl agrăi oarecum muștrător, cu spaimă: „Domnule, Domnule, ce-ai făcut?“

Domnul, ca de-o spaimă, răsări în sus.

— Noa, noa Veli, ce-î? Ce-ai Veli?

— O conjurație domnule, o conjurație, un atentat în contra vieții. Se vorbește în orașul întreg. Și-am alergat într'un suflet să-ți spun.

— Ha? Spune Veli, Veli dragă...

— Studentii taică, studentii pe cari îi bucți, că s'a lășit fama că ai să-î bucți, acum vreau să-ți răpună viața. Vin cu scări, înarmați, și vreau să

încredințat, că nu-î stare socială, care să n'aibă însemnătate și prin urmare rezonabilitate pentru mersul întregului mecanism social, — precum nu-î firicel, orcit de subțire și de neînsemnat la vedere, care rupându-se, să nu împedece, țesutul pinzei întregi... Această-î unică concepție de viață, care dă însemnătatea și rostul cuvenit fiecărui om, pe orice treaptă socială ar fi el; concepția de viață a lui Isus Christos. Aceasta să ne-o însușim, dacă vrem să ne încălzim și luminăm de lumina cea adevărată a „Soarelui dreptății“!

În acest înțeles să trăim, în acest înțeles să ne premenim sufletul la trecerea pragului Anului-nou, care ne aduce aminte, că viața, aceasta pămîntească e scurtă, trecătoare...

N. Rozmarin.

Materialismul.

Veacul nostru este veacul frământărilor nervoase, pricinuite par'că de o putere demonică, cari fac imposibilă lucrarea laolaltă, cari subordonează chestiunile mai înalte unor interese joșnice, cari pun stavilă oricărei grupări temeinice în jurul unui sistem lămurit de principii. Și cauza este goana nebună după bani, care a alungat seninătatea acestei vieți, și care pricinuește o risipă nefolositoare de energie. Pe toate terenele, în știință, în literatură, în contactul zilnic cu oamenii, nu vezi decît intrigă, învinuiri, veșnice hărțueli de persoane, — ear pentru problemele culturale, cari pun în cumpănă însăși existența neamului, un indiferentism cum nu se poate mai mare.

Bietul popor, crescut în școala mizeriei, totmăimult se depărtează de clasa „domnilor“; și între unii și între alții prăpastia se face tot mai mare, tot mai îngrozitoare. Și dacă această stare de lucruri mai dăinuște încă multă vreme, — vom peri. Căci nu este mîntuire pentru ceice, înloc de a-și strînge rîndurile ca să poată duce lupta împotriva duhului rău, care stăpînește vremile de azi, ei își sleiesc puterile sfășindu-se unii pe alții, mai rău decît fiarele sălbatice, cari nu știu să se sfășie între ele după anumite formule, ca oamenii.

Avem doi factori puternici, cari ar putea

lucra cu mult succes la regenerarea neamului nostru: școala și presa. Dar diletantismul veacului nostru e condus îndeosebi de utilitarism în fixarea scopului și alegerea mijloacelor pentru promovarea culturii. Decî, să ne deschidem ochii din bună vreme. Istoria culturală a omenirii ne dovedește că zbuțumarea după cele materiale n'a fost instare a întemeia în cursul vremilor o stăpînire trainică. Și cucit s'au ridicat mai sus unele popoare în cultură, cuatît mai mult își îndreptau sufletele și către idealuri. Această împrejurare ne garantează, că cultura utilitaristă nu va putea să aibă — viitor.

Petrache.

In chestia „păcătoasei nesporiri“.

Chestiunea maniei de a avea țaranul nostru numai un copil în familie, eventual niciunul, nu e temă scormonită decurînd de d-nul R. Molin, ci e o întrebare veche, căci demult s'au observat o mulțime de fenomene dezastruoase, ca urmare a unor precepte băbești, a unei vieți rău întocmite, a unor boale ce umblă dela casă la casă între ai noștri.

Nimic nu-î pe pămînt viu, nimic nu trăește, ce n'are întrupat în ființa sa, conștiința de a-și menține mai departe neamul său și pe sine însuși. Nimic n'a trăit, n'a muncit, n'a plămuit și păstrat pentru unicul ideal ca într-o bună-dimineată să i-se prăbușiască toate-toate. Legea asta elementară a firei noastre e în verme ca și în om. Nicio ființă pe pămînt nu iubește mai puternic decum își iubește mama băeatul răsărit din trupul ei, alcătuit din singele ei, din unicul motiv simplu, ca rostul cuvintelor cărora a pus jurămînt înaintea altarului să-și găsiască explicația.

Cazuri contrare celor amintite rar se întimplă, și sînt posibile numai prin zdrobirea simțimintelor de ființe naturale și prin degenerarea trupească ori sufletească a individualității proprii omenestii.

Din amintita lege a naturii nu reiese nici libertatea indivizilor de a se denega pe sine, ori neamul său, și de a nu-și continua firul individualității de ființă organică mai departe în altă formă, în alt chip, poate, nici de a-și nega existența înaintea elementelor neputincioase ce-l constituiesc pe el.

Și la noi Români, ca și pretutindenea unde sînt oameni, n'au putut vieții ființe normale, bărbat și soție, cari, în lipsa băeților, n'au oftat, și nu și-au blestemat orele în cari natura prin însăși lumina ochilor lor i-a apropiat de olăliă, sau nu au deplîns orele de nebulie tinerească cînd au cercat

să înșale legea firească în exercierea dreptului ei necondiționat.

Mania de a nu avea copii în familie nu poate exista în concepția, în îndemnul, în voința omului; nici nu este întru nimic dependentă de interese sociale-bănești. Dar cu privire la numărul restrict al băeților în familie românească, există și întrebări de ordin social-bănesc, nelăsînd din vedere legea de mai sus și multele gravamine ce le voi aminti.

Nu putem trece cu vederea influința traiului ce-l duc părinții, cari, prin felul lor de a privi lumea, involuntar se întrebă: Cum vor găsi, și cari sînt fericiții cari găsesc, noroc în viață? Demult sînt puse întrebările mari în Franța și în alte state: Oare fecunditatea de băeți în familii sărace, născuții în zdrențe, nu-s oare produse nefericite, nu-s viitorii criminali, viitorii zdrențuroși, cari pun pedecă civilizației, nu sînt nefericiții de mine, cari, răpiți deatîta infecții, sapă temeliele a totului ce-î națiune, a totului ce-î omenesc?

În direcțiunea ideilor acestora putem merge și noi, Români, cari deși sîntem o națiune care demultă vreme trăește în intimitatea riguroasă a munților și în poezia fermecătoare a văilor, dar totuși ne aflăm abia la începutul luptei noastre de afirmare, de justificare a dreptului nostru de a exista ca națiune, ca un popor, — întocmai ca Spartanii cari, înlocul instituțiilor costisitoare de alienați, ori de ființe fără rost, în jurul cărora aerul, viața e infectată, țineau sfat la patul noului născut, să existe ori nu?

Idea o amintesc numai. Nu ne poate servi, însă, ca exemplu de urmat, pentru că ar fi o barbarie după părerile secolului de acum. Nu noi sîntem chemați a săvîrși actul acesta, ci puterea internă din organismul nostru, pe care n'a văzut-o nimeni, nu o cunoaște nimeni, dar o simțim cu toții, căci toți o trăim; cea mai netrebnică particică din noi e însăși puterea; ea e începutul și sfîrșitul...

Și acum venim noi oamenii cu hotărîrile noastre mici, neînsemnate, cu punctele de vedere economice, și punem norme legilor naturii, cari pretînd continuarea vieții omenestii sănătoase, întregi și limpezi. Și acum vedem numai că între noi e grozavă mania, care câștigă tot mai mult teren, de a-și reduce tatăl totmăimult numărul membrilor din familie.

Explicația se caută în împrejurările sociale în care trăește țaranul nostru, în condițiile traiului, în concepțiile ce le are despre igienă, despre morală, în conservatismul lui admirat de atîția poeți, în combinațiile lui de artă populară, nu și în viața de acasă, în cele patru anotimpuri ale anului, nici în creșterea, nici în alimentația lui mizerabilă, sau în curățenia lui trupească.

În foarte puține ținuturi românești se ține pas, întrucît e posibil înnoirea credințelor noastre vechi, de unele-altele întocmiri de muncă, ce l-ar

te răpună. Și încă la noapte taică, la noapte. Degrab un plan, un mijloc de scăpare, că nu-î timp de perdut.

Îngălbenise „Domnul“ ca ceara. Fața îi luase expresia unui copil prins în delict, se clătina pe picioare ca de o ametală, abia mai îngîna: „Spune tu Veli, și vorbește...“

— Douăzeci de florenți taică, îngrab, și merg să-ți cumpăr un revolver. Un revolver de-ăștia de-acum. Poți da zece întruna. Și lași să vină aproape, aproape de tot. Cînd îi simți subțireastră, o deschizi și dai. Nu avea teamă, eu îi-oi fi mărturie că te-au atăcat, ai fost în primejdie.

„Domnul“ ca o mașină, ca un copil, ca subț influința unui hipnot a desfăcut dulapul, a întins cu mîna trîmurîndă aștia bani, adăugînd cu glas tînguitor: „Să aduc Veli, unu bun Veli dragă!“

Cînd s'a întors, îi întinse o armă de toate zilele. O armă de un floren.

— Acum taică, așezi aci capse. O pun eu mai bine. Îl țîn așa, și cînd simțeshi, dai. Îi doborî ca pe trestie, mișei!

— Vezi tu, mișei!!

Și acum noapte bună taică, că vezi merg, trebe să merg la o invitare. Dar vin eu până atunci.

Nu inserase bine, cînd „Domnul“ căta a zeceaoră dacă-s zăvorite ușile bine, dacă pătrunde vreo crăpătură dinafară în jaluzele dela ferestri, dacă se aude vreun zgomot, dacă se află capsă la locul, unde i-o pusese, dacă nu-î tremură mîna cînd o să dea. — După asta făcea un paș-doi,

dar atît de mereu, încît nu deslușia dacă e om celce pășeste, ori numai o părere; — se lasă obosit pe canapea și se ridică ear ca să se lase din nou.

Poate prea multa încordare a puterilor fizice, ori grozăvenia gîndului stăpînitor, sau amîndouă împreună, îl slăiră detot și ațipi cu capul doborît pe sprijînitorul canapelei.

Cînd ceasul mănăstirei sfîrși cu al doisprezecelea dîngat din noapte, Veli, care avea chilia vecină cu a „Domnului“, a început. Din pragul ferestrei ce da în grădină, cu un băț lung începu să dea întăi încet, de douăori tare în fereastra „Domnului“. După-un restîmp, alte trei „poc-poc“ și încă altele răzbăteau sinistra tăcere a nopții, acum mai repezi, mai întăritate.

„Domnul“ s'a trezit, a sărit ca dintr'un vis în momentul cînd ai căzut în adîncul unei ape, unuabis fără fund, cu colțuri ieșite. Frica venea să-l instăpîniască acum, în puterea nopții, cînd toată suflarea e moartă, mai desperată, mai stăruitor. Dar era momentul suprem. Și-a recules ultimul rest de energie și a zberat:

— Măi, ce vrefi acolo? Veli, auzi tu Veli au venit hoții. Sari!

Intracea bătaile se urmau tot mai cu îndărătnicie. Singele i-se urcase în ochi, în creier, în față, începu a vorbi convulsiv.

— Veli, să-î pușc... să-î las... tu zici să-î pușc. Convulsiv deschise o jumătate de fereastră, convulsiv întinse arma într'acolo și, fără să-î dea

seama, făcu drum armei, care se sparse cu un slab „răpăit“ în jaluzele, ce rămaseră închise.

În clipa următoare Veli era înlăuntru. Pe „Domnu“ îl aflase lungit pe canapea, obosit, afară de sine.

— Li-o făcuși taică, să țînă minte.

Cînd îl zări, răsufflă una din baeri, cum se spune, gîfîind de abia:

— Ia-n vezi Veli dragă, n-am făcut moarte de om.

— Nu taică, că le-am dat noi zor. S'au risipit ca potîrnichile, mișei! Dar brav te-ai purtat.

„Domnul“ care acum se îmbărbăta, îi explica: Uite Veli dragă, îmi era milă, îmi era jale, că făceam moarte din toți. O clipă mai tîrziu năvăliră ceialalți — „copii“, în frunte cu „baciul Aron“.

— Brava domnule, bravissimo taică!

Sfîrșitul a fost, că bătrînul „Domn“ și-a descărcat mîndria și satisfacția și de astădată în spațele bietului „baciul Aron“ care cu acești îndemînarea coboria și acum treptele după vinul roșu și spumos.

Adecă „copii“ își prilejuiră o sară de ajun, cum are să fie mai caldă și mai senină ear spaima bătrînului „Domn“ îl lecu de mania de-a mai buca studentii din grecă. Pentruce a și rămas să se numiască: „Domnul cel bun“.

Lian.

duce pe țaran la câștig mai bunșor, la bani mai mulți, deci și la alimentație bună. În împrejurările acestea ale traiului de toate zilele sîntem primară în fața pretensiunilor unor legi naturale.

Am ajuns deci momentul, unde vedem explicația păcătoasei nesporiri circumspecte ce se leagă strict de urmările suferite în atîtea și atîtea rînduri, ca totațtea produse ale unor combinații logice din nevoile relațiilor amărîte fie sociale, fie bănești, fie de orice alt factor de influință externă.

Un mare triumf ar fi pentru noi, o nouă Spartă s'ar renaște, și am fi deopotrivă orcărei națiuni, dacă ar decurge frumos sublima selecțiune a naturei, — și atunci n'ar mai fi nici atîtea dureri în cale, cum zice duios fluierul doinei.

Spitalul nostru e cauza prăbușirii noastre. Necunoașterea principiilor de igienă, de medicină, spirtul ce își găsește cifra consumului în 3—4 sute de hectolitri pe an într'un biet de sat numai de o mie—două de locuitori, apoi, îndeosebi teribilele boale sexuale ce bîntuie între ai noștri, cari n'au scăpare în medicină, — căci nu o înțeleg, — sînt totațtea influințe hotărîtoare și asupra unicului băeț, poate.

Femeile țarance, pe cari le vedem cu sutele vara, printre aleele elegante din băi au mers acolo nu de dragul cîmpurilor deschise ori a muzicii din păduri, ori de dragul băilor de marmoră, ci fiindcă pătînesc de totațtea boli sexuale, ca urmări ale unor stări neomenoase în felul lor.

I. Țeicu.

Apel.

Domnul meu!

Ne adresăm către d-voastră în o chestie, care frămîntă demult opinia noastră publică, dezbătută fiind în ultimii 15 ani de repețitorii în coloanele presei noastre în mod aprobător, fără de a fi luat însă până acum forme concrete.

E vorba ca foștii stipendiați (bursieri) ai diferitelor noastre fundațiuni, fără privire la caracterul confesional al celor mai multe din aceste, să se închege în o acțiune de a spaijini prin cvote benevole, la cari se vor obliga, tinerii de ai noștri în scopul de a-și complectea studiile mai înalte în străinătate.

Două motive mai ales ne conduc în această acțiune: Datorința morală ce o avem toți ceice cu ajutorul stipendiilor am ajuns a ne crea o situație oarecare, și împrejurarea, că actualele noastre fundațiuni sînt împedecate de a mai trimite tineri la studii în străinătate, silite fiind a da ștendii numai pentru tinerii, ce își fac studiile la universități și școale mai înalte din patrie.

Departa este de noi gîndul de a desconsidera institutele mai înalte de învățămînt din patrie, dar nime nu ne-ar putea contesta deosebita in-

Anu nou fericit.

Anu nou cu sănătate

Fie-vă bine venit

Prîntu toți și prîntu toace,

Nu cu râlîe și 'ncîlcit.

„Domni!” să să înțîlăgă

Și săracii, lucrătorii,

Ca să fie toți dă treabă,

Să nu fie cîrcitori.

Maido duoauămii dă anî

Sînt, dăcînd avem creșcîni,

Ș'unualtuia ni-s dușmanî,

Par'c'am fi ș'acnu păgînî.

Pănăcînd stăm tot în vrajbă,

Mîersu nostru-î ca la rac;

Tot nîe plîngem făcînd jalbă,

Că poporu ni-e sărac.

Anu nou ăsta, — nu altu,

Să ni-e-ducă mult „pogrîes”,

Să slujască pră totnatu,

C'alcum dzău d'are-întălfes...

Și 'ntră fraț frățîetace

Nu numa profăcături,

Și tovărășii cu fapece,

Nu tot vorbe cu ciucuri.

La plugari să lie giă carce,

Că așa am prăa ugî,

Și stăm rău — dătot dăparce

Dă anu nou... al fericit!

Ilie Crăciunel.

fluență binefăcătoare asupra dezvoltării intelectualelor noastre, a universităților și școalelor mai înalte din străinătate, cari orcum deschid orizonturi mai largi și oferă bun priieș și celor ce și-au terminat în patrie studiile de a completa aceste studii și a intra mai bine înarmați în viața noastră publică, unde pe toate terenele se resimte în mare măsură lipsa oamenilor cu vederi mai largi, cu concepțiuni mai înalte și cu pregătiri speciale pentru ramul de activitate căruia se dedică.

Și negreșit că avem și datorința a ne îngriji de surescenența care azi-mine este chemată a ne lua locul în viața publică.

Încercăm deci a concretiza această acțiune prin prezentul apel, avînd apoi a ne da seama despre rezultate și experiențe cu ocaziunea unei întruniri a foștilor stipendiați care, așa credem că mai ușor s'ar putea pune la cale cu ocaziunea proximei adunări generale a Asociațiunii noastre.

Inițiativa noastră se concretizează deocamdată în următoarele:

1. Să binevoiiți a conscrie pe toți foștii stipendiați din părțile D-Voastră, arătînd în special actuala lor poziție, cit și fundațiunea din care au beneficiat de stipendiu și suma cu care au beneficiat.

Să insistăți ca fiecare fost stipendiat, ajuns acum în situație de a putea da din câștigul său ceva, să se oblige a contribui cu cel puțin 25 cor. la un an și cel puțin pe un period de 5 ani, în scopul ajutorării tinerilor, pe cari îi vor designa întrunirea pe care am luat-o în vedere.

Banii incasați astfel până cel tîrziu la 1-a April 1910 au să se trimită dimpreună cu lista prezentă la adresa d-nului Dr. Gh. Dobrin, avocat în Lugoj, care este dator a cvita imediat primirea sumei, pe care o depune la „Albina”, fiind totodată dator a face dare de samă amănunțită cu ocazia întrunirii luate mai sus în vedere.

3. Să căutați a servi cu toate datele statistice, cerute în alăturatele rubrici, că să putem avea un tablou complet.

4. Suma ce va incurge până la întrunirea luată în vedere să servească deja ca un ajutor sau eventual mai multe pe anul școlar 1910/11 după cum va hotărî întrunirea luată în vedere.

În fine ne rugăm să binevoiiți, a ne comunica eventualele d-voastră observări sau reflexii la această inițiativă.

Lugoj, în ajunul Crăciunului 1910.

Dr. St. Petrovici, dep. dietal și avocat. Dr. V. Braniște, ziarist. Dr. I. Stoian, avocat. Dr. P. Groza, cand. de avocat. Dr. P. Grădinari, cand. de avocat. Dr. G. Dobrin, avocat. Dr. N. Ioanovici, avocat. Dr. C. Ignea, medic. Dr. I. Grosșianu, cand. de avocat. Dr. A. Micu, cand. de avocat.

CRONICA.

Diriguitorii Asociațiunii din despărțămîntul Orăviții au inițiat ținerea unei serii de șezători literare. Cea dintăi serată, dnpă cea de Sîn-Văsiș ținută la Cacova, se va ține Joi, în ziua de Sf. Ion seara la 8 ore în localul Casinei române din localitate, la care diaconul din Lugoj, d-nul Mihail Gașpar va ține o conferință. On. membri ai Astei din Oravița și jur sînt pe calea aceasta invitați. Invitări speciale nu se fac. După Oravița va urma Ticvaniu-mare ș. a. m. d.

Preotul Lazăr Lupșa din Torac s'a sinucis aruncînduse sub roatele trenului.

Petrecerea populară cu joc a țaranilor gr. cat. în seara de Anul-nou, ear balul țaranilor gr. or. din Oravița-rom. se va ține în seara botezului, în ospătăria Iosif Nedici.

Fanfara țaranilor din Vranî arangează o petrecere împreună cu o reprezentație teatrală la 6/19 Ianuar c.

Nou ministru președinte al țării Khuen-Hé-derváry.

Casa cu etaj a d-nei Hermina Maniu din strada principală a trecut, prin cumpărare, în posesia d-nului adv. Dr. Liviu Cigăreanu.

Cea dintăi biserică gr. cat. rom din București se va țînosi zilele astea.

În mai multe comune din comitatul Pojon s'au confiscat dela neguțătorii peste 30.000 kg. de mac falsificat cu belladona.

S'a cufudat în pămînt spitalul dela minele din Raibl, cutotcu cei 8 bolnavi ciți erau în el și cu personalul de servici.

Ex-sultanul Abdul Hamid a înebunit.

Și-au rescumpărat feliicitările de anul nou, în favorul casei naționale din Coștei, următorii domni: Avram Corcea paroh 4 cor. Alexandru Guga, paroh 1 cor. Victor Trailovici, paroh 1 cor. Patrichie Rămneanțu. Inv. 1 cor.

Președintele consiliului de miniștri, Ionel Brăteanu a fost decorat cu ordinul Steua României.

Palatul regal din Atena, distrus de incendiu.

Marele proprietar Dundierski din Bacica a dăruit de sărbători 100.000 cor. pentru familiile celor osîndiți în procesul din Agram.

La Marcovăț preotul gr. cat. român n'a putut înregistra niciun singur botez. Care va să zică nicio naștere în doi ani de zile. Dumnezeu!

Pentru petrecerea cu dans a tinerimeii, ce se va da la 22 I. c. în sala otelului „Coroana Ung.” în scopul îmbrăcării copiilor săraci din localitate, s'au împărțit invitații, signate de aranjatori, în frunte cu B. Balaithy, Dr. Kutrer și Dr. Szabó.

Deputatul Orăviții Dr. Iosif Siegiescu a fost numit profesor la universitatea din Budapesta.

La Vranî a fost să se țină Marți la 11 curent alegerea ajutorului de primar și a trei jurați comunali, dar cum acolo oamenii nu se îmbulzesc ca pe alocurea la slujbe, ci își caută mai bine de lucru, alegerea nu s'a putut ține — din lipsa de candidați.

În suburbiul „Ogașul-mare” d'aici un sărac turburat la minte a tras cu muchia săcurii în biata lui nevastă, care după ce s'a zbatut 2 zile în chinurile morții, a încetat din viață.

Ministru de comerț dă 2 burse de cite 1350 cor. pentru absolvenți de școale comerciale mai înalte, cari vor face voiajuri pentru întregirea cunoștințelor.

Societatea p. a. pentru consumul de carne din localitate s'a dizolvat.

Negustorul Pavel Corcea din Verșeț s'a înscris membru fondator al bisericii din Verșeț, solvind suma de 500 cor. Mulțumiri!

Elevii seminarului teologic din Blaj vor edita încurînd „Albumul Bunea”, care va cuprinde tot ce s'a scris prin ziare asupra morții lui Bunea. Din vînzarea acestui album se va iniția ridicarea unui monument al marelui reposat.

Savantului profesor Dr. Toma Ionescu din București continuă a i-se face mari ovații în America.

La Farmacia Sf. Gheorghe din Oravița se capătă un praf minunat pentru îngrășarea cailor, boilor și a porcilor, ferindu-i totodată și de diferite boale.

Poșta Redacțiunii.

I. G. Cebza. Fratele preotului Dabici.

Rozmarin. Comunică-ne adresa actuală!

I. B. Seleuș. Epistolă urmează.

R. B. T. Cubin. Arată-ne, fi bun, cauza... răspunsul urmează după sărbători.

N. D. Verșeț. Dece?

I. B. Ticvaniu-mare. În numărul viitor. Pentru numărul acesta — prea tîrziu.

Poșta Administrațiunii.

A. B. Ar. Gyéres. Primit abonamentul pe întreg anul curent.

T. T. București. Primit restanța și abonamentul până la 1. Iulie c.

Editor proprietar: Gheorghe Jianu.

Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

Dorim Românilor An nou fericit!

Tipografia „Progresul“.

Gratulari de Anul nou!

Ion Neda, brutar.

Felicitări de Anul nou!

Alexandru Bozits.

Mușterilor mei le doresc

AN NOU FERICIT!

Benedict Csongár.

PROSIT 1910!

Iustin Velceanu, negustor.

Felicitări de Anul nou!

Dimitrie Băgărea.

Stimaților mei mușterii Anul nou fericit!

Iul. Weisz.

Elevilor mei: An nou fericit!

Paul Sourou, prof. de dans.

Prietinilor și cunoșcuților mei:

Anul nou fericit!

Ivan Stoicovița.

Prosit Anul nou!

Ernest Berger, ospătar.

Mușterilor mei le doresc

An nou fericit!

Alexa Perianu, croitor.

Anul nou cu bine!

Dimitrie Boitor, arhitect-intreprinzător.

Anul nou ferice!

Iosef Szalay, zugrav.

Mușterilor mei An nou fericit!

B. Saubermann.

Mușterilor mei le doresc

ANUL NOU FERICIT!

Max Sittner, măsar.

Prosit anul nou!

Ign. Feldmann.

Anul nou cu bine!

Gheorghe Bogdanu, negustor.

An nou fericit!

Rudolf Goldstein.

„SENTINELA“

institut de economii și credit
ca societate pe acții

în Satul-nou (Réva-Ujfalu)

efectuește toate operațiunile de bancă și primește depuneri spre fructificare cu 5% interese, plătind institutul și darea de 10% după interese. La cerere se trimit deponenților și cecuri poștale cu cari se trimit bani fără a plăti porto la poștă.

Direcțiunea.

Anunt.

Cele mai bune, mai moderne și
mai durabile

ghete și cizme

numai la mine se pot căpăta. În magazinul meu am tot felul de ghetă, lucrate exclusiv în atelierul meu.

După comande pregătesc ghetă americane, vinătorești, ortopedice și alte feluri de ghetă de cea mai bună calitate, ca: ghetă de tină, camașle, ghetă de zăpadă, ghetă comode, etc.

Prețuri solide și moderate.

x-27 Cu stimă

BENEDICT CSONGÁR

Oravița.

De vânzare o mașină de cusut
pentru păpucări cu prețul de 50 cor.

Gramofone

și plăci.

Mare depozit de

aparate de la 50 cor. în sus.

Plăci duble începând de la prețul de 3 coroane, cu text în orice limbă. Ace pentru gramofone.

Se primesc pentru a se face și reparaturi

M. Atzinger & Comp.

De vânzare

1/4 (a patra parte) din proprietatea (un intrevilan și 5 parcele de pământ) de sub Nr. 69 a lui Iosif Sîrbu din Potoc (Potok).

A se adresa d-nului: Matei Baba în Bozovics.

Tîrg mare de crăciun
în magazinul
cu articole de mode

al lui

IULIU WEISS

— în Oravița. —

6-8 Mare depozit

de costume pentru bărbați și copii.

Palarii.

Magazin enorm de mare

cu ghetă pentru bărbați,
dame și copii

în toate culorile și calitățile.

Ignatie Feldmann
Oravița

își recomandă marele magazin, bogat asortat
cu toffelul de articole de

bacanie, delicatessuri

și de galanterie

engros și en detail.

Prețuri absolut solide.

Depozitul principal în casa proprie (mai înainte Peter Sándor), Filiala în casa Șaguna.

Depozit cu toffelul de voluri, mătăsuri pentru țesut și broderie în aur, cu prețurile de fabrică.

Telefon 19, la filială 51.

Absolut solid — Prețuri fixe.

Anunt.

Acții d'ale băncilor
din Oravița și jur

le cumpără cu prețuri culante, reclamînd
oferte în scris,

Johann Belgrader și fiul

ORAVIȚA.

La

Tipografia „Progresul“

în Oravița

se capătă

toffelul de tipărituri,

cu prețuri absolut solide.